

Комогорова М.І.

к.п.н., доцент, НПУ імені М. П. Драгоманова

Здоренко П.Г.

*Дерев'янська гімназія Обухівської міської ради Київської області, учитель
трудового навчання*

Поняття художньо-творчих здібностей школярів основної школи

Сучасний розвиток світу продукує створення таких умов у навчально-виховному процесі, які б сприяли розкриттю творчих здібностей особистості, формуванню їх готовності до вільного продукування ідей та реалізації у кінцевому продукті діяльності. До того ж, «Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті» зазначено, що одним із пріоритетних напрямів реформування системи освіти є естетичне виховання та всебічний розвиток людини як найвищої цінності суспільства, формування її духовних смаків, ідеалів та розвитку художньо-творчих здібностей.

З огляду на це, зростає роль своєчасного формування у дітей художньо-творчих здібностей. Відтак, на педагога покладена велика відповідальність формувати в учнів затребувані суспільством культурно-ціннісні координати.

Питання розвитку та формування художньо-творчих здібностей не є новим у психолого-педагогічній літературі. Цю проблематику вивчали ряд вчених, зокрема Л. Виготський, К. Горянов, А. Зісь, О. Ігнатович, Н.Калашник, М. Киященко, О. Леонтєв, В. Мясіщев, І. Зязюна, М. Киященко, А. Лосев, М. Овсянніков, Н. Повович.

Природною основою є *здатки*. Сукупність здібностей називається *обдарованістю*. Визначальним в розвитку здібностей є умови життя і взаємодії з навколишнім середовищем. Здібності людини розвиваються у процесі засвоєння нею суспільного досвіду, виховання й навчання, в процесі трудової діяльності. Здібності поділяються на загальні – такі, що виявляються у всякій діяльності, і спеціальні, характерні для певних її видів (математики, музики та ін.). Кожна здібність становить складну синтетичну

якість людини, в якій поєднуються окремі психічні властивості (чутливість, спостережливість, особливості пам'яті, уяви, мислення). Вищим ступенем розвитку здібностей особистості є *талант* [1].

Вибіркова спрямованість індивіда на певну діяльність, що спонукає займатися нею є *схильність*. Основою схильностей є глибока стійка потреба індивіда в певній діяльності, прагнення удосконалювати уміння і навички, пов'язані з цією діяльністю. Виникнення схильності звичайно розглядається як передумова розвитку відповідних здібностей, хоча бувають випадки розбіжності схильності та здібностей.

Форми прояву пізнавальної потреби, яка забезпечує спрямованість особистості на усвідомлення мети діяльності й тим самим сприяє орієнтації, ознайомленню з новими факторами, більш повному і глибокому відображенню дійсності це *інтереси* [2, с. 147].

Творчою особистістю, О.Антощак, І.Ганжала, Н.Ніколаєнко, називають особистість, яка має високий ступінь розвитку творчих здібностей, чималий потенціал та нахил до творчої діяльності, а також виділяють найголовнішу творчу рису – творчу обдарованість, яка включає високий рівень креативності багату уяву, інтелект, розвинуте дивергентне мислення (оригінальність, пластичність, продуктивність), творчі здібності до різних видів діяльності. Автори запевняють, що творча особистість прагне творчої діяльності, що виявляється у великій потребі творити, неослабному високому інтересі, який домінує над іншими формами спрямованості, а творча мотивація (бажання творити заради самого процесу творчості) переважає над іншими (матеріальні інтереси, честолобство), хоча й вони можуть бути значними, особливо прагнення до самовияву, потреба в самоактуалізації.

Основними показниками творчих здібностей О.Антощак, І.Ганжала, Н.Ніколаєнко виділяють швидкість (кількість ідей, що виникають в одиницю часу) та гнучкість думки (здатність швидко та без внутрішніх зусиль переключатися з однієї ідеї на іншу, бачити, що інформацію, отриману в одному контексті, можна використати в іншому) оригінальність (здатність

до генерації ідей, які відрізняються від загальноприйнятих до парадоксальних, незвичних рішень; вона пов'язана з цілісним баченням усіх зв'язків та залежностей, непомітних під час послідовного логічному аналізу), допитливість (здатність дивуватися, цікавість і відкритість до всього нового), точність (здатність удосконалювати або надавати невизначеності, не лякатися своїх висновків і доводити їх до кінця, ризикуючи особистим успіхом та репутацією) та сміливість [3, с. 36].

Таким чином, актуальним є розв'язання проблеми розвитку творчого потенціалу молодших школярів у процесі образотворчої діяльності, що дає можливість розглядати творчість як багаторівневий духовно-діяльнісний феномен, як результат акумуляції різних видів енергії, продиктованої як із внутрішніх, так із зовнішніх джерел у процесі життя людини, як основний фактор, що впливає на формування особистості, спроможної до творчої діяльності.

Таким чином, головним пріоритетом є реформування сучасної середньої освіти загалом і мистецької зокрема та пошук нових шляхів, спрямованих не тільки на засвоєння учнями знань і вмінь, а на всебічний особистісний розвиток учнів і сприяти ефективному творчому розвитку та формуванню їх художніх умінь.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / Гончаренко С. У. – Київ : Либідь, 1997. - 376 с.
2. Шапарь В.Б. Психологічний тлумачний словник найсучасніших термінів / під керівн. Віктора Борисовича. Шапаря. – Х. :Прапор, 2009. – 672 с.
3. Антощак О. Розуміння – розум – творчість. / Антощак О., Ганжала І., Ніколаєнко Н. – Київ : Видавничий дім «Шкільний світ» : Вид. Л. Галіцина, 2006. – 112 с.